

RĪGAS TEHNISKĀS UNIVERSITĀTES ZIŅOJUMS PAR VIDI 2022. GADĀ

SATURA RĀDĪTĀJS

Ziņojuma par vidi nozīme RTU.....	3
Koncepts “RTU Zaļā Ķīpsala”	6
Par konceptu.....	6
Vides aspektu izvērtējums.....	6
Sasniedzamie mērķi	7
Sasniedzamo mērķu indikatori	9
Veidi, kā sasniegt koncepta mērķi	10
Pārskats par RTU ietekmi uz vidi 2022. gadā.....	10
Elektroenerģijas patēriņš.....	10
Siltumenerģijas patēriņš	10
Ūdens patēriņš.....	10
Atkritumu apsaimniekošana	10
Transports.....	10
Klimatneitralitāte.....	10
2022. gadā notikušie vides pasākumi	10
2023. gada vides pasākumu plāns	10
RTU dalība ilgtspējas organizācijās	10
Apvienoto Nāciju organizācijas Globālais līgums	10
Apvienoto Nāciju organizācijas Ilgtspējīgas attīstības risinājumu tīkls	10
RTU prioritārie Ilgtspējīgas attīstības mērķi.....	10
Ārējais vides novērtējums	10
UI Green Metric novērtējums.....	10
THE Impact Rankings novērtējums	10
Ilgtspējas indekss novērtējums	10
Secinājumi	10

Ziņojuma par vidi nozīme RTU

Būtiskākais RTU darba un nepieciešamo uzdevumu plānošanas dokuments ir RTU Stratēģija, kuras darbības posms ir no 2021. līdz 2025. gadam. Tā ir izstrādāta, ievērojot mērķus un prioritātes, kas noteikti Latvijas attīstības plānošanas dokumentos, tai skaitā:

- Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam (Latvija 2030);
- Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam (NAP2027);
- ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķos (Dienaskārtība 2030).

Stratēģijā ir noteikti galvenie RTU mērķi, t.i., institucionālā ekselence, kvalitatīvas studijas, izcila zinātne un ilgtspējīga valorizācija. Lai kvalitatīvi un efektīvi sasniegtu stratēģijā izvirzītos mērķus, noteikti apakšmērķi un uzdevumi mērķu sasniegšanai. Viens no “Institucionālās ekselences” apakšmērķiem ir “Ilgtspējīga attīstība”, kur būtiska ir ANO Ilgtspējīgas attīstības pamatprincipu (IAM) integrēšana studiju, zinātnes, valorizācijas un pārvaldības procesos, ilgtspējīga un efektīva resursu izmantošana un negatīvās ietekmes uz vidi mazināšana.

2020. gadā ir apstiprināta RTU Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.-2025. gadam, kuras mērķis un definētās prioritātes ir saskaņā ar RTU Stratēģiju 2021. – 2025. gadam. Kā viena no RTU Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas prioritārajām jomām ir infrastruktūra un resursu pārvaldība (tiekšanās uz klimata neitralitāti), šajā sadaļā norādīti konkrēti uzdevumi, sasniedzamie rezultāti un atbildīgās struktūrvienības:

Uzdevums	Samazināt elektroenerģijas patēriņu
Izpildes termiņš	2025. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • 2025. gadā, elektroenerģijas “oglekļa satura” izlietojums uz 1 RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki), kWh – samazināt par 17% (530) • Sistemātiska aktivitāšu plāna izveide elektroenerģijas patēriņa samazināšanai – katru gadu
Atbildīgā struktūrvienība	Infrastruktūras departaments
Sadarbības struktūrvienība	Kvalitātes vadības un risku pārvaldības departaments, Infrastruktūras attīstības departaments
Izpildes termiņš	2027. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • 2027. gadā, elektroenerģijas “oglekļa satura” izlietojums uz 1 RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki), kWh – samazināt par 22% (498)

Uzdevums	Samazināt siltumenerģijas patēriņu
Izpildes termiņš	2025. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • 2025. gadā, siltumenerģijas “oglekļa satura” izlietojums uz 1 RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki), kWh – samazināt par 15% (930) • Sistemātiska aktivitāšu plāna izveide siltumenerģijas patēriņa samazināšanai – katru gadu
Atbildīgā struktūrvienība	Infrastrukturā departaments
Sadarbības struktūrvienība	Kvalitātes vadības un risku pārvaldības departaments, Infrastrukturā attīstības departaments
Izpildes termiņš	2027. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • 2027. gadā, siltumenerģijas “oglekļa satura” izlietojums uz 1 RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki), kWh – samazināt par 17,7% (900)

Uzdevums	Samazināt ūdens patēriņu
Izpildes termiņš	2025. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • 2025. gadā, ūdens patēriņš uz 1 RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki), m³ – samazināt par 8 % (8,6)
Atbildīgā struktūrvienība	Infrastrukturā departaments
Sadarbības struktūrvienība	Kvalitātes vadības un risku pārvaldības departaments
Izpildes termiņš	2027. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • 2027. gadā, ūdens patēriņš uz 1 RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki), m³ – samazināt par 14 % (8)

Uzdevums	Veikt klimata neitralitātes analīzi RTU
Izpildes termiņš	2022. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • 2022. gadā izstrādāta klimata neitralitātes analīze
Atbildīgā struktūrvienība	Infrastrukturā departaments
Sadarbības struktūrvienība	Kvalitātes vadības un risku pārvaldības departaments

Uzdevums	Sagatavot sistemātisku aktivitāšu plānu klimata neitralitātes sasniegšanai
Izpildes termiņš	2022. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • 2022. gadā veikta sistemātiska aktivitāšu plāna klimata neitralitātes sasniegšanai • Līdz 2022. gadam noslēgts iepirkuma līgums par zaļās elektroenerģijas iegādi
Atbildīgā struktūrvienība	Infrastrukturā departaments
Sadarbības struktūrvienība	Kvalitātes vadības un risku pārvaldības departaments

RTU Stratēģijas, kuras darbība bija līdz 2020. gadam, aktivitāšu plānā tika iekļauta šāda aktivitāte, kura 2022. gadā noslēgusies:

Neremontētās infrastruktūras rekonstrukcija Ķīpsalā	
Izpildes termiņš	2014.-2020. gads
Sasniedzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • Pabeigta dienestu viesnīcu rekonstrukcija Ķīpsalā 2014. gadā • Rekonstruēta Būvniecības un inženierzinātņu fakultātes ēka 2020. gadā
Atbildīgā struktūrvienība	Infrastrukturā attīstības departaments

2022. gada rudenī atklāta Būvniecības inženierzinātņu fakultātes jaunā ēka. Līdz ar šīs ēkas atklāšanu tika pabeigts nozīmīgākais posms Ķīpsalas studentu pilsētiņas infrastruktūras attīstībā. Tagad vienuviet Ķīpsalā koncentrējas visas RTU inženierzinātņu fakultātes, Laboratoriju māja, Zinātniskās bibliotēka, studentu dienesta viesnīcas un peldbaseins.

Līdz 2022. gadam tika uzdoti uzdevumi – veikt klimata neitralitātes analīzi RTU un sagatavot sistemātisku aktivitāšu plānu klimata neitralitātes sasniegšanai. Šie uzdevumi vēl ir izpildes procesā.

Lai RTU struktūrvienības uz mērķu izpildi virzītos harmoniski un vienmērīgi laika ziņā, lielos mērķus nepieciešams dalīt mazākos, ikgadējos mērķos. Tā kā infrastruktūras uzlabošanas pamatmērķis ir izmantoto resursu efektivizācija un mazāks enerģijas patēriņš, jānodrošina dažāda veida aktivitāšu spektrs, kuras var veikt dažāda līmeņa un izmēra struktūrvienības.

Koncepts "RTU Zaļā Ķīpsala"

Par konceptu

Lai attīstītu vides pārvaldības nozīmes ideju RTU un lai veicinātu studentu un darbinieku izpratni par vides jautājumiem, 2017. gadā sanāca vides iniciatoru darba grupa, kuri nolēma, ka nepieciešams vides aktivitātes un pasākumus organizēt centralizēti un piešķirt tam jaunu dvesmu.

Šādā veidā radās ideja par konceptu "RTU Zaļā Ķīpsala", kas ir stratēģisks vides pārvaldības plānošanas rīks universitātē, lai uzlabotu ar vides nozari saistītos sasniegumus. Konceptam ir piešķirts definēts laika termiņš no 2018. līdz 2023. gadam, ar detalizētiem mērķiem un uzdevumiem gada griezumā. Izvērtējums par mērķu un uzdevumu izpildi paredzēts reizi gadā, ar lielāku mērķu izvērtēšanu un iespējamu pārdefinēšanu 2023. gadā, atkarībā no tā, vai uzstādītie mērķi tiks sasniegti vai nē.

Vides aspektu izvērtējums

"RTU Zaļā Ķīpsala" koncepta galvenais mērķis ir **samazināt universitātes ietekmi uz vidi, veicot ilgtspējīgu pieejamo resursu pārvaldību, paplašināt RTU darbinieku, studentu un visas sabiedrības izpratni par vides jautājumiem un sekmēt videi draudzīgu tehnoloģiju rašanos un izmantošanu.**

Mērķa sasniegšanai tika definēti vides aspekti, kuros RTU ir ietekme uz vidi. Aspekti tika vērtēti pēc 3 kritērijiem, un pēc to izvērtējuma tika noteikti aspekti, kuri vidi ietekmē visvairāk.

Vērtēšanas kritēriji ir (1) vides aspekta apjoma biežums un/vai daudzums (ļoti bieži-5 punkti, bieži- 4 punkti, dažreiz- 3 punkti, reti- 2 punkti, nekad- 1 punkts), (2) videi nodarītā kaitējuma intensitāte (neatgriezeniskas sekas- 3 punkti, vidējas sekas- 2 punkti, maznozīmīgas sekas- 1 punkts), kā arī (3) vides aspekta ietekmē nodarītā kaitējuma mērogs (globālā mērogā- 3 punkti, nacionālā mērogā- 2 punkti, lokālā mērogā- 1 punkts).

RTU vides aspektu izvērtējuma apkopojums

Vides aspekts	A- Vides aspekta biežums	B- Videi nodarītā kaitējuma intensitāte	C- Videi nodarītā kaitējuma mērogs	Kopā (AxBxC)
Elektroenerģijas patēriņš	5	2	3	30
Siltumenerģijas patēriņš	5	2	3	30
Radītie sadzīves atkritumi	5	3	2	30
Transporta izmantošana	4	2	3	24
Ūdens patēriņš	5	1	3	15
Radītie bīstamie atkritumi	2	3	2	12
Ķīmisko vielu izmantošana	3	2	1	6
Radītie trokšņi	2	1	1	2
Radītie putekļi	2	1	1	2
Radītais augsnes piesārņojums	1	1	1	1

Par būtiskiem vides aspektiem tika pieņemti tie aspekti, kuru kopējais noteiktais kritēriju punktu reizinājums ir lielāks par 15 punktiem, tādējādi par būtiskiem vidi ietekmējošiem aspektiem tika definēts elektroenerģijas, siltumenerģijas un ūdens patēriņš, transportlīdzekļu izmantošana, kā arī radītie sadzīves atkritumi.

SASNIEDZAMIE MĒRĶI

Pēc vides aspektu izvērtējuma bija iespējams noteikt, kādā situācijā RTU ir šobrīd vides jomā, un uzstādīt jaunus mērķus. Tika nolemts sasniedzamos rezultātus definēt līdz 2023. gadam, salīdzinājumā pret 2017. gadu (bāzes gads), lai būtu iespēja veikt analīzi par vides aspektiem pēc lielo projektu būvniecības noslēgšanas, atbilstoši RTU izveidotajam un Senātā apstiprinātajam Infrastruktūras attīstības plānam. Izvirzītie vides mērķi ir:

- elektroenerģijas “oglekļa satura” samazinājums par 40% uz 1 studējošo;
- siltumenerģijas “oglekļa satura” samazinājums par 50% uz 1 studējošo;
- ūdens patēriņa samazinājums par 30% uz 1 studējošo;
- kopējais izvesto atkritumu apjoma samazinājums par 25%;
- šķiroto atkritumu daudzuma pieaugums līdz 60% no visu atkritumu īpatsvara;
- 50% RTU darbinieku un studentu, lai nokļūtu līdz RTU, izmanto transportu, kas darbināms ar atjaunojamiem energoresursiem (AER), atbrauc ar riteni vai atnāk ar kājām.

Sasniedzamie mērķi ir sadalīti arī pa gadiem, lai novērtējumu par vides mērķu sasniegšanu varētu veikt reizi gadā. Izvēlētie aspekti ir mērāmi relatīvi pret 1 studējošo, sniedzot objektīvu iespēju novērtēt RTU vides mērķu izpildi, kā arī lai uzstādītie mērķi vides nozarē nebūtu pretrunā ar mērķiem, kas noteikti universitātes Stratēģijā (piemēram, studējošo skaita pieaugums, ārvalstu vieslektoru skaita pieaugums u. tml.). Sasniedzamie mērķi apskatāmi 2. tabulā.

2. tabula

Sasniedzamie mērķi koncepta “RTU Zaļā Kīpsala” ietvaros no 2018. gada līdz 2023. gadam

Vides aspekts	2018. gads	2019. gads	2020. gads	2021. gads	2022. gads	2023. gads
Elektroenerģijas “oglekļa satura” samazinājums uz 1 studējošo	8%	16%	24%	32%	40%	
Attiecībā pret 2017. gadu, t/CO ₂ ekv./1 studējošo	0.41	0.37	0.34	0.30	0.27	
Siltumenerģijas “oglekļa satura” samazinājums uz 1 studējošo	10%	20%	30%	40%	50%	
Attiecībā pret 2017. gadu, kg/CO ₂ ekv./1 studējošo	0.24	0.22	0.19	0.16	0.13	
Ūdens patēriņa samazinājums uz 1 studējošo	6%	12%	18%	24%	30%	
Attiecībā pret 2017. gadu, m ³ /1 studējošo	8.70	8.14	7.59	7.03	6.48	Konceptā uzstādīto mērķu izvērtēšana, jaunu mērķu uzstādīšana
Kopējo izvesto atkritumu apjoma samazinājums	5%	10%	15%	20%	25%	
Attiecībā pret 2017. gadu, m ³	7600	7200	6800	6400	6000	
Šķiroto atkritumu īpatsvara palielinājums pret sadzīves atkritumiem	12%	24%	36%	48%	60%	
Šķiroto atkritumu daudzums, t	988	1800	2516	3136	3660	
RTU darbinieki un studenti, kas izmanto ar AER darbināmus transportlīdzekļus, lai nonāktu līdz RTU, brauc ar nemotorizētiem transportlīdzekļiem vai nāk ar kājām	10%	20%	30%	40%	50%	

SASNIEDZAMO MĒRĶU INDIKATORI

Lai saprastu, vai uzstādītie mērķi ir izpildīti, tika izveidota izmērāmu indikatoru kopa katram no sasniedzamajiem rādītājiem. Katram no indikatoriem noteikts arī laika periods, par kuru datus jāievāc, cik bieži nepieciešama datu ievākšana, kā arī struktūrvienība, kas atbildīga par datu ievākšanu, atkarībā no veicamajiem pienākumiem. Datu apkopošana par sasniegtajiem rezultātiem tiek veikta reizi gadā.

3. tabula

Vides aspektu ieviešanas efektivitātes izvērtēšanas kritēriji

Vides aspekts	Indikators	Mērvienība	Datu ievākšanas biežums, reizes/gadā	Datu apkopošanas laiks	Atbildīgā struktūrvienība
Elektroenerģijas "oglekļa satura" samazinājums uz 1 studējošo	Elektroenerģijas patēriņš RTU	kWh/students	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturā departaments
	No AER saražotās elektroenerģijas īpatsvars	% no patērētās elektroenerģijas	reizi gadā	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturā departaments
Siltumenerģijas "oglekļa satura" samazinājums uz 1 studējošo	Siltumenerģijas patēriņš RTU	kWh/students	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturā departaments
	No AER saražotās siltumenerģijas īpatsvars	% no patērētās siltumenerģijas	reizi gadā	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturā departaments
	No notekūdeņiem atgūtās siltumenerģijas daudzums	MWh/gadā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturā departaments
Ūdens patēriņa samazinājums uz 1 studējošo	Ūdens patēriņš RTU	m ³ /students	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturā departaments
Kopējo izvesto atkritumu apjoma samazinājums	Sadzīves atkritumu konteineru skaits	gab.	reizi gadā vai līdz kārtējiem līguma grozījumiem un/vai jauna iepirkuma izsludināšanai	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturā departaments

Vides aspekts	Indikators	Mērvienība	Datu ievākšanas biežums, reizes/gadā	Datu apkopošanas laiks	Atbildīgā struktūrvienība
Kopējo izvesto atkritumu apjoma samazinājums	Sadzīves atkritumu konteineru tilpums	m ³	reizi gadā vai līdz kārtējiem līguma grozījumiem un/vai jauna iepirkuma izsludināšanai	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
	Sadzīves atkritumu konteineru izvešanas biežums	reizes/nedēļā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
	Izvesto sadzīves atkritumu apjoms	t/gadā un m ³ /gadā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
	Šķirotu atkritumu konteineru skaits	gab.	reizi gadā vai līdz kārtējiem līguma grozījumiem un/vai jauna iepirkuma izsludināšanai	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
	Šķirotu atkritumu konteineru tilpums	m ³	reizi gadā vai līdz kārtējiem līguma grozījumiem un/vai jauna iepirkuma izsludināšanai	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
	Šķirotu atkritumu konteineru izvešanas biežums	reizes/nedēļā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
	Izvesto šķirotu atkritumu apjoms	t/gadā un m ³ /gadā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
Šķirotu atkritumu īpatsvara palielinājums pret sadzīves atkritumiem	Izvesto šķirotu atkritumu apjoms	t/gadā un m ³ /gadā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
	Izvesto sadzīves atkritumu apjoms	t/gadā un m ³ /gadā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Infrastrukturās departaments
RTU darbinieki un studenti, kas izmanto ar AER darbināmus transportlīdzekļus, lai nonāktu līdz	RTU elektromobiļu nobraukums	km/gadā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Projektu un attīstības departaments
	RTU autoparka nobraukums	km/gadā	reizi mēnesī	līdz kārtējā gada 1. martam	Autotransporta nodaļa
	Darbinieku aptauja	% respondentu, kas ierodas uz darbu ar kājām, riteni vai ar AER darbināmiem transportlīdzekļiem	reizi divos gados	6 mēneši pēc aptaujas noslēgšanas	Kvalitātes vadības un ilgtspējas nodaļa

Vides aspekts	Indikators	Mērvienība	Datu ievākšanas biežums, reizes/gadā	Datu apkopošanas laiks	Atbildīgā struktūrvienība
RTU, brauc ar nemotorizētiem transportlīdzekļiem vai nāk ar kājām	Studentu aptauja	% respondentu, kas ierodas uz darbu ar kājām, riteni vai ar AER darbināmiem transportlīdzekļiem	reizi divos gados	6 mēneši pēc aptaujas noslēgšanas	Kvalitātes vadības un ilgtspējas nodaļa

VEIDI, KĀ SASNIEGT KONCEPTA MĒRĶI

Uzstādīto vides mērķu sasniegšanai ir definēti 3 būtiskākie veidi, kā sasniegt vēlamu rezultātu, padarot vides aizsardzību saistošu, saprotamu un pieejamu visām RTU iesaistītajām pusēm- sākot no darbiniekiem un studentiem, beidzot ar sabiedrību un politikas veidotājiem.

Pirmkārt, ir RTU ir nepieciešams **nodrošināt visus nepieciešamos infrastruktūras uzlabojumus**, kas nepieciešami, lai samazinātu esošo ietekmi uz vidi. Tas sevī ietver esošās infrastruktūras uzlabošanu un atjaunošanu, atbilstoši šī brīža prasībām par ēku energoefektivitāti, kas noteikti Latvijas likumdošanā. Papildus, ņemot vērā 2018. gada sākumā veiktās izmaiņas Augstskolu likumā, RTU ir tiesības neatkarīgi pārvaldīt savā pārvaldībā esošos nekustamos īpašumus un ēkas. Tas nozīmē, ka fakultāšu pārvākšanās un Ķīpsalas studentu pilsētiņas centralizācijas procesu ietekmē radušās ēkas, kas pašlaik netiek aktīvi izmantotas RTU pamatdarbības procesiem, varēs pārdot, tādējādi atsakoties no papildus resursu izmantošanas, kas varētu tikt pielietoti lietderīgāk. Tomēr infrastruktūras uzlabojumi "RTU Zaļā Ķīpsala" koncepta ietvaros nozīmē arī mazāku, tomēr nepieciešamu aktivitāšu veikšanu, piemēram, elektroiekārtu nomaiņa un energoefektīvākiem analogiem, atkritumu šķirošanas kastu izvietošana visās nepieciešamajās vietās u. tml.

Otrkārt, nepieciešams veidot pasākumus un aktivitātes, kas veicinātu **pozitīvas izmaiņas RTU studentu un darbinieku uzvedības modelī**. Tas paredz jau šobrīd notiekošas aktivitātes kā izglītojošas lekcijas un semināri, brīvpieejas, tālmācības un/vai bezmaksas studiju kursi par vides tēmām, diskusijas, domnīcas, ekskursijas uz ar vidi saistītiem uzņēmumiem un citas aktivitātes. Tāpat nepieciešams organizēt izglītojošas kampaņas, kas paredzētas, lai lauztu ar vides jautājumiem saistītos aizspriedumus. Šādu kampaņu mērķauditorija ir tie RTU pārstāvji, kas ir skeptiski pret vides aizsardzības jautājumiem un nevēlas aktīvi iesaistīties vides jautājumu risināšanā vai neuzskata sevi par daļu no risinājuma globālo klimata pārmaiņu kontekstā.

Treškārt, ņemot vērā universitātes specifisko lomu RTU sabiedrībā un tautsaimniecībā, būtisku pozitīvu ietekmes uz vides samazinājumu iespējams panākt, **izglītojot sabiedrību un demonstrējot zaļās tehnoloģijas, kas radītas RTU**. Jau šobrīd RTU tiek realizēti bezmaksas iespējas izglītoties par ar vides

aizsardzību saistītās jomās, kā arī RTU mācībspēki un administrācijas pārstāvji plašsaziņas līdzekļos aizvien vairāk uzsver klimata pārmaiņu nozīmīgumu sabiedrībai, kā arī uzsver, kas ir nepieciešamās darbības, lai Latvija būtu ilgtspējīga valsts. Tehnoloģijas, kas tiek ieviestas energoefektīvos uzņēmumos, ne vienmēr ir jāiegādājas no ārvalstu uzņēmumiem, bet tās var tikt veidotas arī Latvijā, tādēļ nākotnē paredzēts ieviest zaļo tehnoloģiju demonstrācijas centru Ķīpsalā, lai uzsvērtu zinātnieku sasniegumus un jaunas inovatīvas idejas ekoloģiskās pēdas nospieduma samazināšanā.

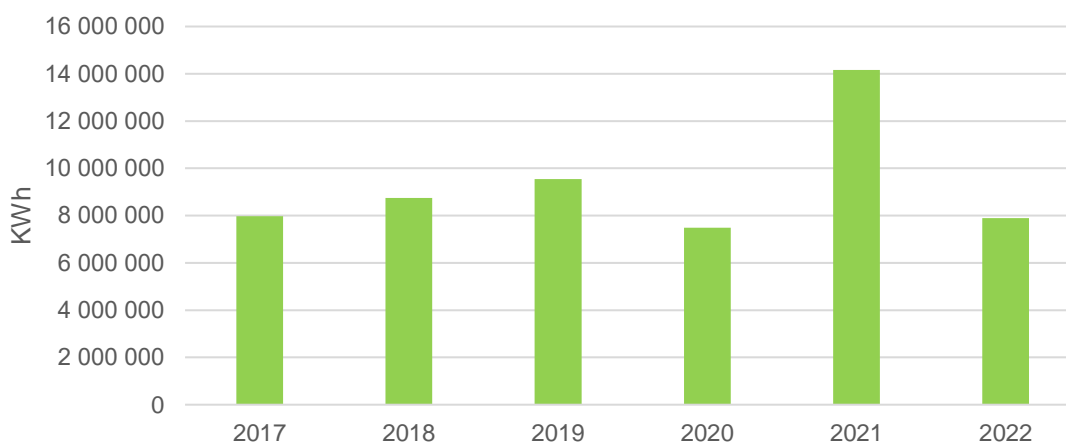
PĀRSKATS PAR RTU IETEKMI UZ VIDI 2022. GADĀ

RTU regulāri apkopo un analizē ietekmes datus, balstoties uz definētajiem indikatoriem. Mērķu sasniegšana izvērtēta noteiktajās sadaļās – elektroenerģija, siltumenerģija, ūdens patēriņš, atkritumu pārvaldība un transports. 2022. gada patēriņa dati ir analizēti pēc bāzes gada (2017. g.) datiem, lai indikatīvi būtu noteikts progress mērķu izpildē.

ELEKTROENERĢIJAS PATĒRIŅŠ

2022. gadā elektroenerģijas patēriņš ir ievērojami samazinājies, kas saistīts ar to, ka RTU aktīvi ieviesa elektroenerģijas taupības pasākumus energoresursu cenu krīzes dēļ.

Elektroenerģijas patēriņš RTU no 2017. līdz 2022. gadam

Jaunu ēku būvniecība, veco ēku rekonstrukcija un ēku energoefektivitātes paaugstināšana ir nozīmīgs RTU Infrastruktūras mērķis, kas sniedz ieguldījumu patēriņa samazinājumā vairāku gadu griezumā. Novecojošu ēku atjaunošana un rekonstrukcija sniedz iespējas veidot efektīvākus risinājumus RTU Ķīpsalas studentu pilsētiņas attīstībā.

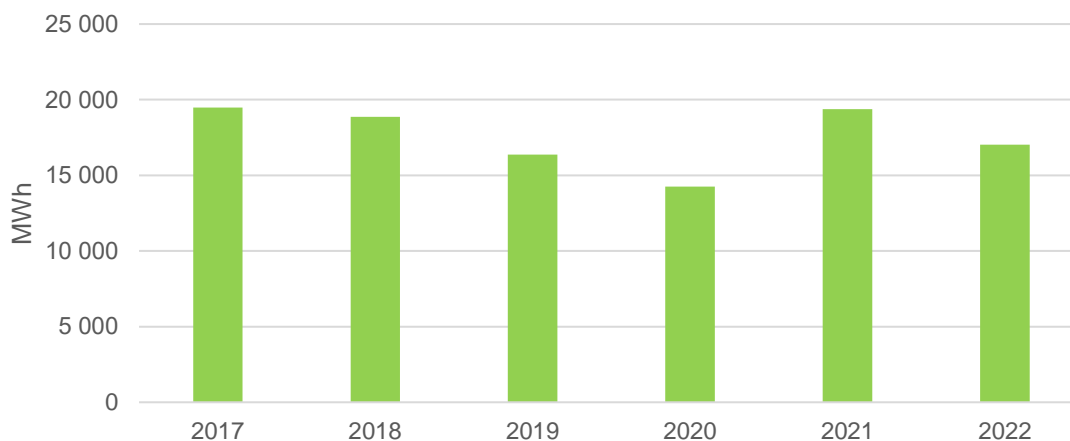
Līdz ar RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultātes ēkas atklāšanu 2022. gadā tiek pabeigts nozīmīgākais posms Ķīpsalas studentu pilsētiņas infrastruktūras attīstībā – no 2022. akadēmiskā gada visu RTU fakultāšu studenti studēs mūsdienīgās, energoefektīvās un labi aprīkotās telpās, kas ļauj samazināt energoresursu patēriņu un izmaksas.

Lai veicinātu RTU darbinieku un studentu paradumu maiņu saistībā ar elektroenerģijas patēriņu, katru gadu tiek veiktas izglītojošas aktivitātes par elektroenerģijas patēriņa samazināšanu. Lai veicinātu, detalizētāku elektroenerģijas patēriņu, kopš 2019. gada tiek ievākta informācija par visām RTU piederošajām ēkām RTU Kīpsalas studentu pilsētiņā ar mērķi noteikt, kuras ēkas, neskaitot būvniecības darbus, sasniedz lielāko daļu no elektroenerģijas patēriņa. Lai normalizētu un pielāgotu iegūtos datus, tie tiek mērīti pret studentu un darbinieku skaitu, kas ir piesaistīts un ikdienā uzturas šajās ēkās.

SILTUMENERĢIJAS PATĒRIŅŠ

RTU siltumenerģijas patēriņš 2022. gadā ir samazinājies, kas saistīts ar to, ka RTU aktīvi ievieša siltumenerģijas taupības pasākumus energoresursu cenu krīzes dēļ.

Siltumenerģijas patēriņš RTU no 2017. līdz 2022. gadam

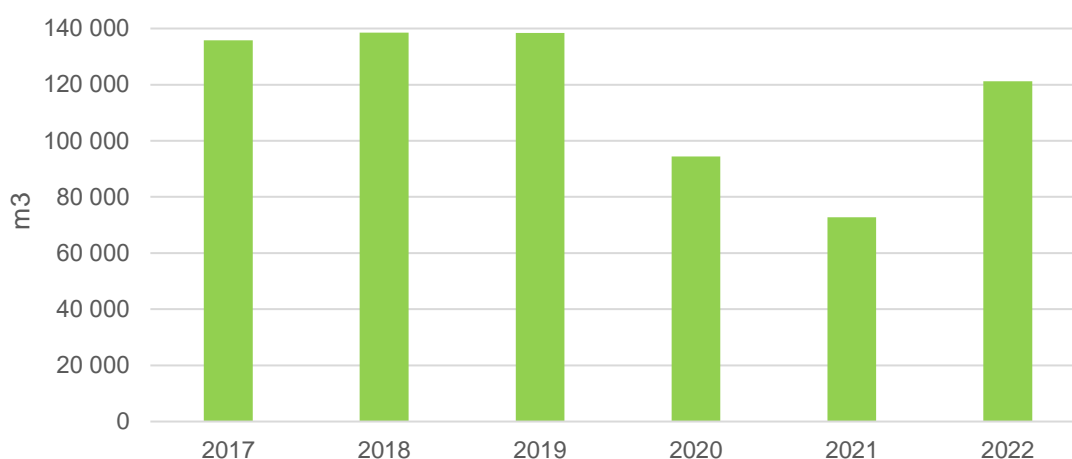
RTU tiek aktīvi strādāts pie dažādu auditoriju sasniegšanas, lai veicinātu sabiedrības izpratni par klimata pārmaiņām, resursu atbildīgu izmantošanu un paradumu maiņu, 2022. gadā īstenotās aktivitātes skatīt sadaļā “2022. gadā notikušie vides pasākumi”.

Izvērtējot RTU sniegumu, īstenojot Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ilgtspējīgas attīstības 17 mērķu (Sustainable Development Goal (SDG) 17) sadarbības programmu, visaugstāk novērtēti RTU centieni sasniegt 13. mērķi – veikt steidzamus pasākumus, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām un to ietekmi. Šajā pozīcijā RTU ierindojas 29. vietā pasaulē Times Higher Education Impact Ranking (pagājušajā gadā 64. vietā). Savukārt, izvērtējot 7. mērķi – nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai par pieejamu cenu, RTU ierindota 58. vietā pasaulē (pagājušajā gadā 201.-300. vietā).

ŪDENS PATĒRIŅŠ

2022. gadā ūdens patēriņš ir pieaudzis. 2020. un 2021. gads Covid-19 dēļ daļēji tika pavadīts organizējot studiju, zinātnes un administratīvos procesus attālināti, tādēļ dienesta viesnīcās dzīvoja mazāk studentu kā 2022. gadā un attiecīgi bija neierasti mazāks ūdens patēriņš. 2022. gadā studijas notika pirms pandēmijas ierastajā režīmā un dienesta viesnīcās atgriezās studenti. Salīdzinot ar bāzes gadu (2017. gadu), RTU rādītāji ir pazeminājušies.

Ūdens patēriņš RTU no 2017. līdz 2022. gadam

2022. gadā tika organizētas informatīvās kampaņas – semināri, dažādas aktivitātes un izveidoti informatīvi materiāli ar mērķi, izglītēt RTU darbiniekus un studējošos par dzeramo ūdeni, ar tā patēriņu saistītajiem mītiem un patiesībām, Latvijas dzeramā ūdens resursiem, tādējādi motivējot ikvienu dzert “krāna” ūdeni. Tas ne tikai ļautu saudzēt dabu, neradot plastmasas atkritumus, bet arī būtiski ietaupītu gan RTU, gan katra indivīda personīgos finanšu līdzekļus.

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

Atkritumu apsaimniekošanas jomā, RTU analizē informāciju par kopējo sadzīves atkritumu un šķirto atkritumu apjomu gada griezumā. 2019. gadā tika uzsākta detalizēta analīze par katras RTU ēkas atkritumu apsaimniekošanas rādītājiem, lai noteiktu, kurās no tām būtu jāveic pilnveides pasākumi, piemēram, papildu atkritumu konteineru izvietošana, informatīvu plakātu izvietošana u.c. Veicinot atkritumu šķirošanu, viens no RTU mērķiem ir samazināt kopējās izmaksas, kas veidojas no sadzīves atkritumu apsaimniekošanas. Būtiski ir nodrošināt RTU darbinieku un studentu paradumu maiņu, lai veicinātu šķirto atkritumu apjoma

pieaugumu.

4. tabula

RTU radīto un apsaimniekoto atkritumu daudzums no 2019.- 2022. gadam

	2019. gads	2020. gads	2021. gads	2022. gads
Sadzīves atkritumi kopā, m ³	7 592,75	7 276,86	11 646,58	5 365,19
Kartons un papīrs kopā, t	16,18	245,37	197,7	882,7
Plastmasa kopā, t	1,36			
Stikls kopā, t	6,1	6	0,792	4,4
Bioloģiski noārdāmie atkritumi kopā, t	0	0	0,468	6,3

Lai samazinātu sadzīves atkritumu īpatsvaru kopējā atkritumu apjomā, 2021. gadā RTU aktīvi strādāja pie Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātās atkritumu piktogrammu sistēmas ieviešanas RTU, tādējādi veicinot atkritumu šķirošanu un padarot to saprotamu.

2021. gada otrajā pusē RTU ieviesa bioloģiski noārdāmo atkritumu konteineru pie dienesta viesnīcas Olaines ielā, Rīgā.

2022. gads ir pirmais gads, kad var novērtēt piktogrammu ieviešanas un bioloģiski noārdāmo atkritumu konteineru uzstādīšanas ietekmi. Kartona, plastmasas un papīra šķiroto atkritumu daudzums 2022. gadā ir pieaudzis 4,5 reizes, tāpat arī novērojams būtisks stikla atkritumu pieaugums – 5,6 reizes. Arī bioloģiski noārdāmie atkritumi tiek šķiroti bieži un to daudzums ir vairāk kā stikla atkritumiem. Pozitīva tendence novērojama arī apsaimniekotajā sadzīves atkritumu daudzumā – tas 2022. gadā samazinājies vairāk kā divas reizes.

RTU Attīstības stratēģijā 2020.–2025. gadam digitalizāciju ir izvirzījusi par vienu no prioritātēm un mērķtiecīgi strādā pie procesu digitalizācijas, kas samazina lieku papīra patēriņu dokumentu saskaņošanai. Katru gadu palielinās elektroniski parakstīto dokumentu skaits, kas samazina nepieciešamību drukāt dokumentus. 2022. gadā tika ievērojami palielināts elektroniski parakstīto dokumentu skaits – 28 703. Aktuālā statistika par elektroniski parakstīto dokumentu apriti ir pieejama RTU mājaslapā, sadaļā - RTU digitālā pēda: <https://www.rtu.lv/lv/universitate/strategija/rtu-digitala-peda>. Jau trešo gadu Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs RTU atzinis par “eParaksta čempioniem”.

TRANSPORTS

Viens no RTU izvirzītajiem mērķiem transporta jomā ir RTU piederībā esošo elektromobiļu nobraukums. 2022. gadā RTU autoparkā bija 12 elektromobiļi un papildus RTU nomāja 4 elektromobiļus. Kopējais elektromobiļu nobraukums 2022. gadā bija 121 756 km. Viens RTU elektromobilis 2022. gadā nobrauca aptuveni 9105 kilometrus. Elektroauto RTU ir kļuvuši par pētniecības objektu, jo var kalpot ne tikai kā transportlīdzeklis, bet arī kļūt par enerģijas uzkrāšanas bāzi, ietaupot gan izdevumus par elektrību, gan arī nodrošinot enerģijas izkliedēto ražošanu, kad arī patērētāji, izmantojot tehnoloģiju sniegtās iespējas, var nodrošināt sevi ar elektrību.

2021. gadā uzsākts darbs pie sistemātiska aktivitāšu plāna izstrādes, lai sasniegtu klimata neitralitāti. Aktivitātes ietvaros tiek izveidota anketa RTU studentiem un darbiniekiem par pārvietošanās paradumiem.

2021. gadā papildus esošajiem elektroauto uzlādes punktiem, RTU studentu pilsētiņā Ķīpsalā un pie citām RTU ēkām uzstādītas vēl 13 uzlādes stacijas ar mērķi sekmēt zaļāku mobilitāti. Tāpat Ķīpsalā atklāta arī velosipēdu remonta stacija, kur studentiem un darbiniekiem iespējams remontēt savu velosipēdu. Stacijā pieejami dažādi instrumenti, lai, piemēram, salabotu velosipēda riepu.

2022. gadā veikta aptauja par elektromobiļu vai plug-in hibrīdu uzlādes staciju izvietojumu RTU teritorijā. Aptaujā noskaidrots, ka gandrīz puse jeb 46% respondentu labprāt izmantotu iespēju par maksu uzlādēt savu transportlīdzekli RTU teritorijā. Pašlaik pie RTU ēkām uzstādītas 26 uzlādes stacijas ar mērķi sekmēt zaļāku mobilitāti.

2022. gadā aptaujā arī noskaidrots, ka darbiniekus un studentus, kas uz universitāti brauc ar automašīnu, motivētu mainīt šo paradumu, ja:

- būtu pieejams bezmaksas sabiedriskais transports (65% respondentu);
- tiktu uzlabota sabiedriskā transporta infrastruktūra (65% respondentu);
- būtu attīstīta velosipēdu joslu infrastruktūra Rīgā (42% respondentu);
- uzlabotu velosipēdu novietņu drošību RTU teritorijā (20% respondentu).

2023. gadā plānots uzstādīt velosipēdu novietni pie rekonstruētās un 2022. gada rudenī atklātās Būvniecības inženierzinātņu fakultātes ēkas.

Kopš 2020. gada RTU darbiniekiem ir pieejams jauns, videi draudzīgs mobilitātes pakalpojums – “Fiqsy” elektroautomobiļi, skrejriteņi un kravas autobusi. Šī iniciatīva ir solis tuvāk mērķim padarīt RTU studentu pilsētiņu Ķīpsalā ērti sasniedzamu, izmantojot videi draudzīgākas alternatīvas.

KLIMATNEITRALITĀTE

RTU vadība 2021. gadā ir pieņēmusi ambiciozu stratēģisko lēmumu līdz 2030. gadam sasniegt klimata neitralitāti jeb oglekļneitralitāti, pievienojoties kampaņai “Race To Zero”.

RTU mērķis - 2030. gadā būtisks pirmā, otrā un trešā līmeņa oglekļa emisiju samazinājums, kas ietver esošo resursu efektīvu pārvaldību, oglekļa emisiju samazinājuma visaptveroša plāna izveidi un izglītojošus pasākumus universitātes ieinteresētajām pusēm. Lai 2030. gadā sasniegtu uzstādītos mērķus, 2021. gadā uzsākts aktīvs darbs pie sistemātiska aktivitāšu plāna izstrādes klimata neitralitātes sasniegšanai.

2022. gadā tika aptaujāti studenti un darbinieki par to ikdienas paradumiem – elektroenerģijas, transporta, ūdens patēriņu un attieksmi pret vides jautājumiem. Aptaujā piedalījās 521 respondents, no tiem 180 darbinieki, 252 studenti un 89 personas, kas gan studē, gan strādā RTU. Aptaujā tika uzdoti vairāk kā 20 jautājumi angļu un latviešu valodās. Tiek strādāts pie klimatneitralitātes pasākumu plāna sastādīšanas, pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem.

Lai novērtētu elektroenerģijas, ūdens un siltumenerģijas relatīvo patēriņu, tika aplūkots patēriņš uz vienu personu, kas studē vai strādā Rīgas Tehniskajā universitātē. RTU klimatneitralitātes prioritātes ir iekļautas RTU Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2021.-2025. gadam.

RTU Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas prioritātes

Veicināt ilgtspējīgu un efektīvu resursu izmantošanu, negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanu, mūsdienīgu zaļo tehnoloģiju izmantošanu un tiekšanos uz klimata neitralitāti.

Veidot un popularizēt KĪpsalu kā viedo nākotnes pilsētu, zaļo tehnoloģiju radīšanas, demonstrācijas un izmēģinājuma vietu.

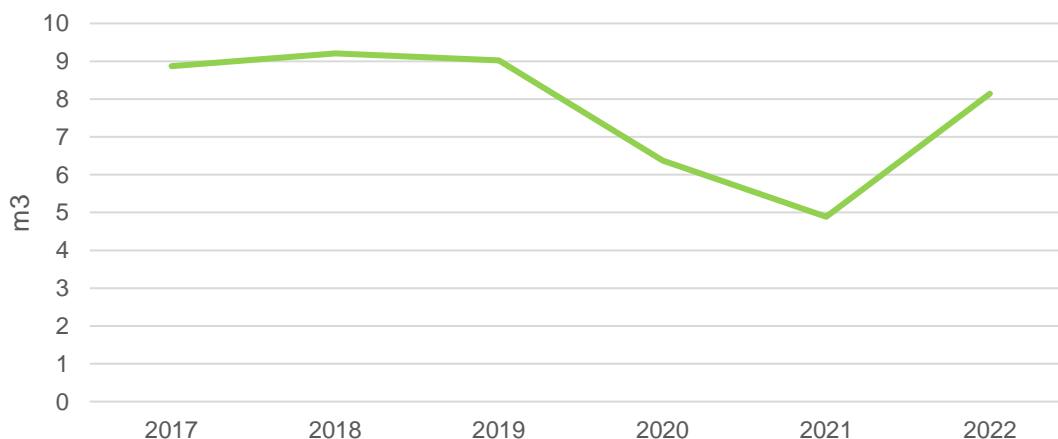
Izveidot sistemātisku aktivitāšu plānu efektīvas resursu izmantošanas veicināšanai, kā arī pēc iespējas plašākai darbinieku un studentu iesaistei.

Stratēģijā iekļautie rādītāji

Samazināt ūdens patēriņu:

- 2025. gadā ūdens patēriņu (m^3) uz vienu RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki) samazināt par 8%.
- 2027. gadā ūdens patēriņu (m^3) uz vienu RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki) samazināt par 14%.

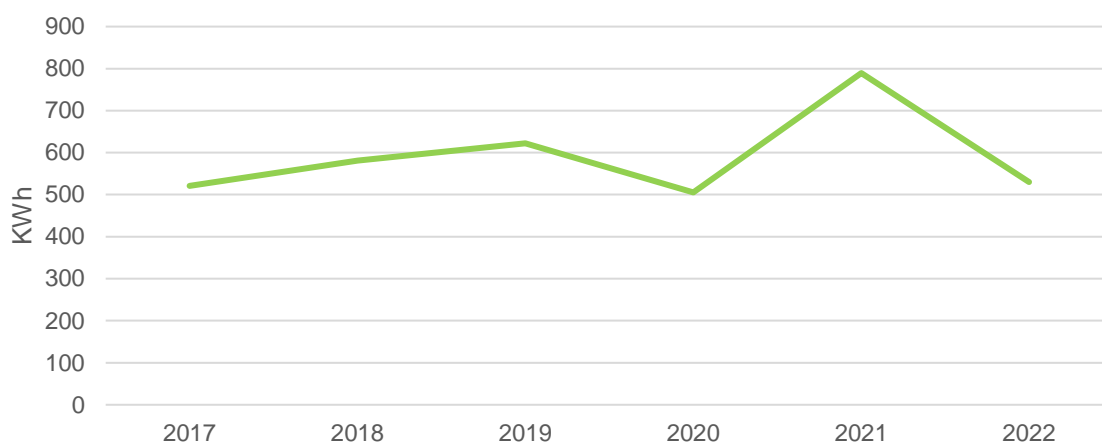
Ūdens patēriņš uz vienu personu RTU no 2017. līdz 2022. gadam

Samazināt elektroenerģijas patēriņu:

- 2025. gadā elektroenerģijas “oglekļa satura” izlietojumu (kWh) uz vienu RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki) samazināt par 17%.
- 2027. gadā elektroenerģijas “oglekļa satura” izlietojumu (kWh) uz vienu RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki) samazināt par 22%.

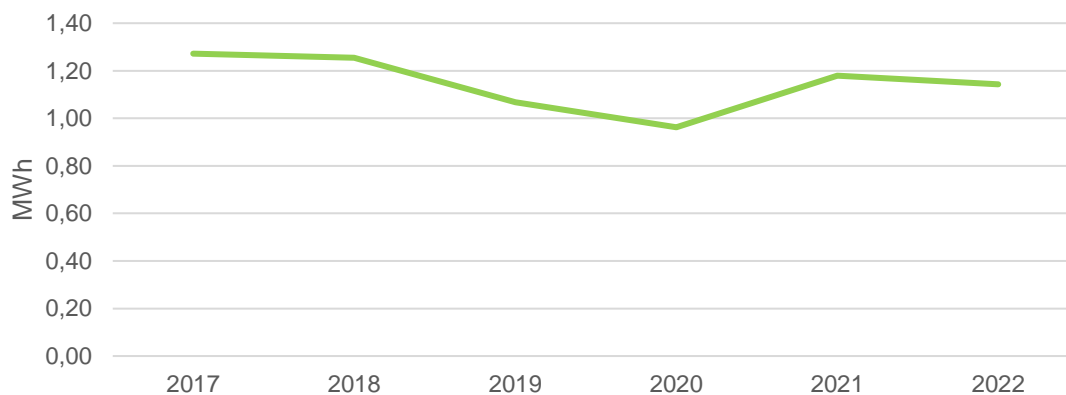
Elektroenerģijas patēriņš uz vienu personu RTU no 2017. līdz 2022. gadam

Samazināt siltumenerģijas patēriņu:

- 2025. gadā siltumenerģijas “oglekļa satura” izlietojumu (MWh) uz vienu RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki) samazināt par 15%.
- 2027. gadā siltumenerģijas “oglekļa satura” izlietojumu (MWh) uz vienu RTU pārstāvi (studējošie un darbinieki) samazināt par 17,7%.

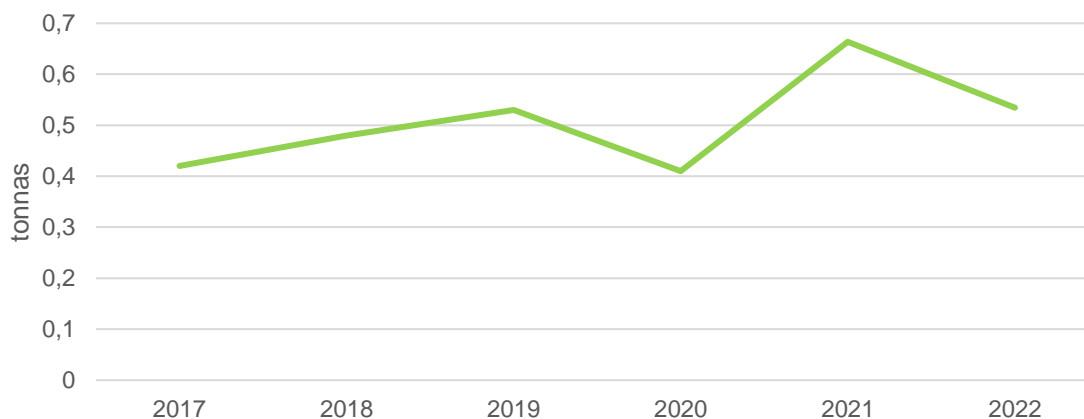
Siltumenerģijas patēriņš uz vienu personu RTU no 2017. līdz 2022. gadam

Elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņš uz vienu personu, kas studē vai strādā RTU, ir samazinājies, tomēr ūdens patēriņš – pieaudzis. Elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņa samazinājums saistīts ar energoresursu patēriņa taupības pasākumu ieviešanu, savukārt ūdens patēriņa pieaugums saistīts ar atgriešanos iepriekšējā, pirms pandēmijas, režīmā dienesta viesnīcās.

No 2018. gada tiek vērtēts arī CO₂ emisiju daudzums uz vienu personu, kas studē vai strādā RTU.

CO₂ emisijas uz vienu personu RTU no 2018. līdz 2022. gadam

CO₂ emisijas uz vienu personu, kas strādā vai studē RTU, 2022. gadā ir samazinājušās un sasniedza 0,53 tonnas.

2022. gadā RTU studenti un darbinieki RTU studentu pilsētiņā Ķīpsalā iestādīja 160 kokus par godu RTU 160 gadu jubilejai. Realizējot šo aktivitāti, universitāte mērķtiecīgi turpina īstenot ambiciozo plānu līdz 2030. gadam sasniegt klimatneitralitāti.

2022. GADĀ NOTIKUŠIE VIDES PASĀKUMI

Mazinot cilvēka ietekmi uz vidi un klimata pārmaiņām, RTU apņēmusies līdz 2023. gadam RTU studentu pilsētiņā ieviest Zaļā Ķīpsala konceptu. Lai to izdarītu, RTU mērķtiecīgi strādā, uzlabojot infrastruktūru atbilstoši ilgtspējas principiem, mainot studentu un darbinieku paradumus, kā arī RTU zinātnieku radītos inovatīvos zaļos produktus un tehnoloģijas izmantojot Ķīpsalas studentu pilsētiņas infrastruktūrā.

2022. gadā ietvertās aktivitātes un plāni ir daļēji izpildīti. 2021. gadā tika pabeigts darbs pie RTU Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, kura ir kaskadēta no RTU stratēģijas 2021. – 2025. un tā ietver RTU Zaļās Ķīpsalas koncepta svarīgākos elementus. RTU Zaļās Ķīpsalas koncepts 2018. – 2023. tiks īstenots pilnvērtīgi, kā daļa no RTU Ilgtspējas stratēģijas.

2022. gadā RTU tika organizētas informatīvas kampaņas, semināri, apmācības, hakatoni u.c. aktivitātes. Daļa no pasākumiem tika organizēta attālināti.

Pārskats par 2022. gadā plānotajiem pasākumiem un to izpildes statusu pieejams 5. tabulā.

5. tabula

2022. gadā plānotie un notikušie vides pasākumi RTU

N.p.k.	Pasākuma vai aktivitātes nosaukums	Izpilde	Skaidrojums (ja plānotais pasākums nav izpildīts)	Saite uz pasākumu/komentārs par izpildi
1.	Ilgtspējas pārskata un ziņojuma sagatavošana	Izpildīts		https://www.rtu.lv/writable/public_files/RTU_ilgtspejas_z_inojums_rtu_par_2021.gadu_1_.pdf
2.	Aktivitāšu plāna sagatavošana	Izpildīts		https://www.rtu.lv/writable/public_files/RTU_ilgtspejas_z_inojums_rtu_par_2021.gadu_1_.pdf
3.	Bezmaksas "Vides inženierzinātne" lekciju kurss	Izpildīts		https://videszinatne.rtu.lv/vides-inzenierzinatne-2022/
4.	LIFE projekts par aprites ekonomiku un industriālo simbiozi	Turpinās		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-iedvesmos-vidzemes-novatorus-idejas-parverst-inovativa-uznemejdarbiba?view=pdf

N.p.k.	Pasākuma vai aktivitātes nosaukums	Izpilde	Skaidrojums (ja plānotais pasākums nav izpildīts)	Saite uz pasākumu/komentārs par izpildi
5.	Kampaņa un pasākumu kopums "Energ vienoti"	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-aicina-iedzivotajus-klut-energovievotiem-vairojot-latvijas-energoneatkaribu
6.	"City To Sea" hakatons	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/sonedel-riga-saksies-48h-hakatons-city-to-sea-akvakulturas-un-mobilitates-joma
7.	"Change makers" programmas skolēniem noslēgums	Izpildās		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-inzenierzinatnu-vidusskolas-skolenu-idejas-triumfe-starptautiska-projekta-changemakers-somija https://labsoflatvia.com/aktuali/changemakers-uzvaretaji
8.	EIT Awareness day	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/aicina-jaunuznemumus-un-zinatniekus-piedalities-eit-awareness-day-2022-kontaktbirza
9.	Noslēdzas uzņēmšana "EIT Jumpstarter" programmai jaunuzņēmumiem	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/inovativu-biznesa-ideju-autoriem-iespeja-pieteikties-pirmsakceleracijas-programma-eit-jumpstarter-2022
10.	Jaunuzņēmumu akcelerācijas programma klimata pozitīviem risinājumiem	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/zalo-tehnologiju-jaunuznemumi-aicinati-pieteikties-dalibai-akceleracijas-programma-baltics-slovakia-climacelerator
11.	"Sustainable Theaters" projekts	Turpinās		Projektam vēl nav bijušas publikācijas vai sociālo mediju ziņas.
12.	Zaļā dzīvesveida pasākums	Izpildīts		https://www.facebook.com/events/608646303762704/
13.	"Climate Leadership Journey" programma	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-aicina-studentus-un-jaunos-profesionalus-pieteikties-personigas-un-profesionalas-izaugsmes-programmai-climate-leadership-journey
14.	"Pioneers into Practice" programma	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/sakas-profesionalu-mobilitates-programma-pioneers-into-practice-2022

N.p.k.	Pasākuma vai aktivitātes nosaukums	Izpilde	Skaidrojums (ja plānotais pasākums nav izpildīts)	Saite uz pasākumu/komentārs par izpildi
15.	“Young Innovators” programma skolām	Izpildīts	https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/skolenu-klimata-hakatona-uzvar-ideja-par-lietotni-partikas-ilgtspējīgai-izmantosana-piedava-ari-citas-idejas-klimata-parmainu-mazinasanai	
16.	Papildināt mājas lapas sadaļu – ANO Ilgtspējīgas Attīstības mērķu integrēšana zinātnes procesā	Turpinās	https://www.rtu.lv/lv/universitate/strategija/ilgtspējīga-attistiba	
17.	Velo novietņu atklāšana	Pārcelts	Velo novietnes plānots atklāt 2023. gadā.	
18.	RTU Zaļā Koncepta un Ilgtspējas ietvara mājas lapas atjaunošana	Izpildīts	https://www.rtu.lv/lv/universitate/kipsalas-studentu-pilsetina/zala-kipsala	
19.	Piedalīšanās sarunu festivālā LAMPA 2022	Izpildīts	https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-sarunu-festivala-lamparosinas-uz-diskusiju-par-to-kada-nakotnes-pasaule-velamies-dzivot	
20.	Piedalīšanās projektā “SolarButterfly”	Nav izpildīts	Ierobežotā finansējuma un resursu dēļ daļība projektā nav realizēta.	
21.	Darba grupu sanāksmju rīkošana par vairākām tēmām (energoresursi, ūdenspatēriņš utt.)	Izpildīts	Uz rektora rīkojuma pamata izveidota Energoresursu krīzes komisija, kas aizvadījusi vairākas sēdes par energoresursu krīzes pārvarēšanu un energoresursu taupību.	
22.	Informatīva kampaņa studentiem par mobilitātes iespējām starp RTU lokācijām	Pārcelts		
23.	ANO Ilgtspējīgas Attīstības mērķu integrēšana studiju procesā – rīkojuma izstrāde	Plāns ir izstrādāts. Uzsākts.	https://files.rtu.lv/public/ortus/Strategija_RTU.pdf	

N.p.k.	Pasākuma vai aktivitātes nosaukums	Izpilde	Skaidrojums (ja plānotais pasākums nav izpildīts)	Saite uz pasākumu/komentārs par izpildi
24.	Konferences par EIT Raw Materials un EIT Urban Mobility tēmām	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/diskutes-par-viedas-pilsetas-risinajumu-nozimi-ilgtspējas-veicinasana-un-pilsetvides-uzlabosana https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/ar-ilgtspējas-darbnicam-un-sadarbibas-veidosanu-sakas-starptautiska-konference-par-inovativiem-materialiem-konstrukcijam-un-tehnologijam
25.	Atkritumu šķirošanas pasākums	Izpildīts		https://www.facebook.com/events/5094064994029544/permalink/5243533419082700/
26.	Pozitīvās pieredzes piemēri, pārvietojoties videi draudzīgi	Izpildīts		https://www.facebook.com/events/384454046932736
27.	Konference saistīta ar ilgtspējas un vides jomu	Izpildīts		https://www.facebook.com/events/384454046932736
28.	Klimata hakatons	Izpildīts		https://climathon.rtu.lv/
29.	Tiešsaistes viktorīnu cikls - ilgtspējīga dzīvesveida izaicinājums	Izpildīts		https://www.facebook.com/events/1345467742645778/1345467759312443/?active_tab=discussion Aktivitātes tika publicētas EVIF SP Instagram kontā
30.	RTU Klimata neitralitātes plāna izstrādes noslēgums	Turpinās	Plāns vēl nav pabeigts, noslēgums plānots 2023. gadā.	
31.	Urban Mobility Incubator 2022	Izpildīts		https://www.urbanmobility.io/
32.	EIT Food Startup Community Meet-up (jaunuzņēmumu tikšanās)	Izpildīts		https://www.eitfood.eu/events/eit-food-startup-community-meet-up-in-latvia

N.p.k.	Pasākuma vai aktivitātes nosaukums	Izpilde	Skaidrojums (ja plānotais pasākums nav izpildīts)	Saite uz pasākumu/komentārs par izpildi
33.	Pilsētvides hakatons	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/af/par-mums/af-zinas/atvert/iespeja-piedalities-mobility-city-challenge-2022-hakatona
34.	RTU EVIF SP hakatons par elektriskajiem skūteriem	Izpildīts		https://www.facebook.com/events/329554622715330?active_tab=about
35.	Zaļā dzīvesveida pasākums "Citā plūsmā"	Izpildīts		https://www.facebook.com/events/384454046932736?active_tab=about
36.	Platformu brokastis par enerģētikas jomu	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/rtu-zinatnieki-iepazistinas-ar-petijumiem-energetikas-joma
37.	160 koku stādīšana RTU studentu pilsētiņā	Izpildīts		https://www.rtu.lv/lv/universitate/masu-medijiem/zinas/atvert/par-godu-rtu-jubilejai-studentu-pilsetina-kipsala-tiks-iestaditi-160-koki
38.	Starptautiskā zinātniskā konference vides un klimata tehnoloģiju jomā "CONNECT 2022"	Izpildīts		https://www.rtu.lv/en/university/for-mass-media/events/open/the-conference-of-environmental-and-climate-technologies-conect-2022

2023. GADA VIDES PASĀKUMU PLĀNS

2023. gada plāns ir īstenot ikgadējās un no 2022. gada pārceptās, kā arī jaunas aktivitātes. Daļa no aktivitātēm ir plānota attālināti, ņemot vērā pozitīvo pieredzi Covid-19 pandēmijas laikā.

2021. gadā tika apstiprināta RTU Ilgtspējīgas attīstības stratēģija, kurā tika noteiktas galvenās prioritātes:

1. Ilgtspējīgas attīstības konceptu iekļaušana studiju saturā;
2. Ilgtspējīgas attīstības konceptu sasaiste ar RTU zinātnisko darbību un tās rezultātiem;
3. Ilgtspējīgas attīstības konceptu sasaiste ar inovācijām, kas tiek izstrādātas RTU;
4. Infrastruktūra un resursu pārvaldība (tieksšanās uz klimata neitralitāti);
5. Korporatīvā sociālā atbildība.

6. tabula

Plānoto ilgtspējas un vides pasākumu plāns 2023. gadā RTU

Mēnesis	Aktivitāte
No janvāra	LIFE projekts par aprites ekonomiku un industriālo simbiozi
	“Sustainable Theaters” projekts
	Jaunuzņēmumu akcelerācijas programma City to Sea (jomas: ilgtspējīga mobilitāte un ūdens risinājumi)
	EIT RawMaterials PhD School
Janvāris - Marts	Ilgtspējas pārskata un ziņojuma sagatavošana
	Sagatavot aktivitāšu plānu
Februāris	Dalība Vidzemes inovāciju nedēļā
No marta	Bezmaksas “Vides inženierzinātne” lekciju kurss
Aprīlis	Dalība TechChill Riga 2023
	Dalība Deep Tech Atelier
	EIT Food RIS Hubs pārstāvju sanāksme
	Noslēdzas uzņemšana “EIT Jumstarter” programmai jaunuzņēmumiem

Mēnesis	Aktivitāte
No aprīļa	Jaunuzņēmumu akcelerācijas programma klimata pozitīviem risinājumiem
Maijs	Urban Mobility Incubator 2023
	“Climate Leadership Journey” programma
	“Pioneers into Practice” programma
	“Young Innovators” programma skolām
	Starptautiskā zinātniskā konference vides un klimata tehnoloģiju jomā “CONNECT 2023”
Jūnijs	Piedalīšanās sarunu festivālā LAMPA 2023
	Velo novietņu atklāšana
	EIT Food Challenge Lab programma
Jūlijs	Papildināt mājas lapas sadaļu – ANO Ilgtspējīgas Attīstības mērķu integrēšana zinātnes procesā
Augusts	Informatīva kampaņa studentiem par mobilitātes iespējām starp RTU lokācijām
	ANO Ilgtspējīgas Attīstības mērķu integrēšana studiju procesā – rīkojuma izstrāde
Septembris	Konferences par EIT Raw Materials un EIT Urban Mobility tēmām
	Dalība Startup Day
Oktobris	RTU Zināšanu un inovāciju centra inovāciju ekosistēmas pasākums
	Dalība Tet un EIT Urban Mobility viedpilsētu konferencē
	EIT Regional Innovation Scheme Hubs sanāksme Rīgā
	Klimata hakatons
Decembris	RTU Klimata neitralitātes plāna izstrādes noslēgums

RTU DALĪBA ILGTSPĒJAS ORGANIZĀCIJĀS

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJAS GLOBĀLAIS LĪGUMS

Sākot no 2017. gada, Rīgas Tehniskā universitāte (RTU) ir oficiāli pievienojusies Apvienoto Nāciju organizācijas (ANO) Globālajam līgumam (UN Global Compact), kuru veido desmit uzņēmumu sociālo atbildību stiprinoši principi, kas rosina uzņēmumus ievērot cilvēktiesības un darba apstākļus, saudzēt vidi un vērsties pret korupciju. Patlaban Globālā līguma kustībā ir apvienojušies simtiem dažāda lieluma nozaru uzņēmumu no visas pasaules. Organizācija mājaslapā uzsver, ka tā ir pasaulē lielākā apvienība ar 19 000 biznesa un ar uzņēmējdarbību nesaistītiem dalībniekiem no 160 valstīm. Iesaistoties Globālā līguma kustībā, uzņēmumi apņemas ievērot savu darbinieku, klientu, sadarbības partneru un visas sabiedrības kopējās intereses, tādējādi veicinot uzņēmējdarbības vides un sabiedrības attīstību savā reģionā un visā pasaulē.

ANO Globālais līgums, kas ir brīvprātīga kustība, aicina uzņēmumus attīstīt labas pārvaldības praksi un sociāli atbildīgu rīcību savā uzņēmumā, veicināt augstākus biznesa prakses standartus savā valstī vai globāli, tādējādi veidojot sakārtotu un ētisku biznesa vidi, mācoties citam no cita un sekmējot sabiedrības attīstību. Globālā līguma desmit principu ieviešanai uzņēmumi tiek aicināti sadarboties ar ANO aģentūrām, arodbiedrībām un nevalstiskām organizācijām, kas risina cilvēktiesību, darba tiesību, vides aizsardzības un pretkorupcijas jautājumus.

2019. un 2021. gadā RTU ir iesniegusi pārskatu par ieguldījuma veicināšanu un principu ievērošanu. RTU aktīvi iestājās par ANO Globālā līguma pamatprincipiem un tos integrē visā universitātes darbībā. 2021. gadā tika pabeigts darbs pie RTU Ilgtspējas stratēģijas izveides, kurā viens no prioritārajiem uzdevumiem ir attīstīt RTU korporatīvās sociālās atbildības aktivitātes. Tās ietver fokusu uz universitātes darbiniekiem, studentiem, partneriem un sabiedrību kopumā, cilvēktiesību un darba apstākļu uzlabošanu, vides saudzēšanu, iestāšanos pret korupciju, dažādības veicināšanu un dzimumu līdztiesības nodrošināšanu.

Saite: https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/109061#cop__

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJAS ILGSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS RISINĀJUMU TĪKLS

Apliecinot rūpes par vides ilgtspējīgu attīstību un vēlmi iesaistīties tās sekmēšanā, RTU 2016. gadā pievienojās Ilgtspējīgas attīstības risinājumu tīklam (Sustainable Development Solutions Network – SDSN), kas tiecas sasniegt 17 Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) izvirzītos mērķus ilgtspējīgai pasaules attīstībai 2030. gadā. Darbojoties tīklā, RTU kā augstākās izglītības un pētniecības iestāde par prioritāti izvirzījusi septiņu ar universitātes pētniecības platformām sakritīgu ANO formulēto mērķu sasniegšanu. Par primāro RTU uzskata kvalitatīvas izglītības nodrošināšanu un mūžizglītības veicināšanu. RTU plāno sniegt savu pienesumu arī ilgtspējīgu un modernu ūdens tehnoloģiju, elektroapgādes sistēmu, infrastruktūras un pilsētvides pētniecībā un inovāciju radīšanā. Universitāte apņēmusies sekmēt arī ilgtspējīgu produktu radīšanu un izplatīšanu.

RTU dalība tīklā paver iespēju sadarboties un veikt kopēju pētniecību ar tīkla biedriem, tostarp universitātēm un industrijas pārstāvjiem, kā arī sniedz piekļuvi SDSN materiāliem un ziņojumiem, tā veicinot pētniecību universitātē.

RTU PRIORITĀRIE ILGSTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶI

ĀRĒJAIS VIDES NOVĒRTĒJUMS

Lai izprastu, vai RTU vides pārvaldība virzās pareizajā virzienā, ir vērtīgi piesaistīt ārējus, trešās puses ekspertus, kas var sniegt objektīvu vērtējumu par mūsu īstenotajām aktivitātēm un to efektivitāti vides aizsardzībā. RTU piedalās vairākos ikgadējos universitātes izvērtējumos, kas ir saistīti ar universitātes vides pārvaldību, *zaļajām aktivitātēm* un ieguldījumu ANO Ilgtspējīgas Attīstības mērķu īstenošanā. Šie novērtējumi sniedz universitātei visaptverošu universitātes darbības analīzi dažādos ar vidi saistītos elementos. Starptautiskie ilgtspējas reitingi ļauj ne tikai RTU novērtēt sniegumu, bet arī sniedz iespējas salīdzināt savas aktivitātes un veikt *benchmark* analīzi pret labākajām praksēm pasaulē. Rezultātu sasniegšanai un atzinīgam vērtējumam, iekšēji vides pārvaldībā RTU tiek izmantoti ISO standarta 14001 iekļautie principi. Neskatoties uz to, ka universitāte neplāno ieviest standartu pilnībā, standartā iekļautā informācija kalpo par vadlīnijām sekmīgai vides jautājumu pārraudzīšanai un vadīšanai.

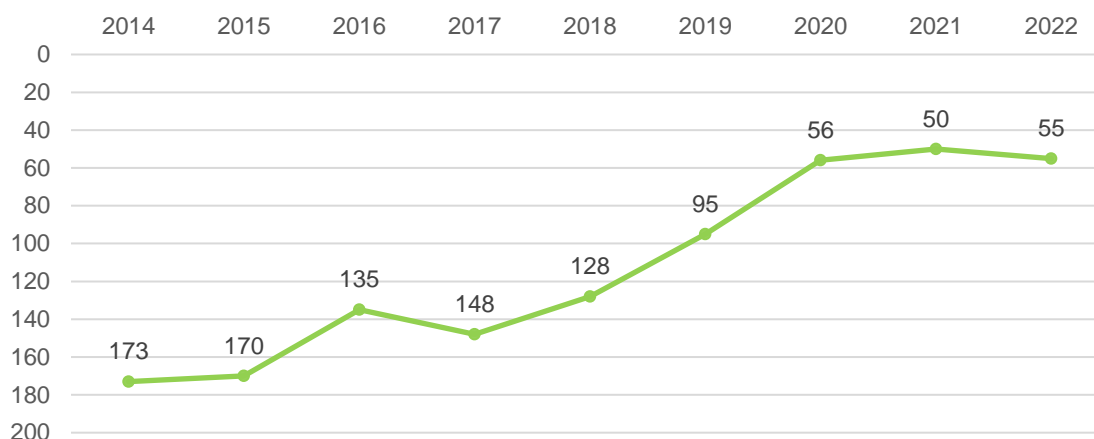
RTU vides pārvaldības plānošanas cikls (*balstīts uz Deminga cikla metodoloģiju*).

UI GREEN METRIC NOVĒRTĒJUMS

2022. gadā zaļās politikas un ilgtspējas reitingā “GreenMetric” RTU ieņem 55. vietu. Novērojams neliels kritums, salīdzinot ar 2021. gadu, kad universitāte atradās 50. vietā.

Visaugstākos rezultātus RTU sasniegusi transporta infrastruktūras, vides izglītības un zinātnes, enerģijas un klimata pārmaiņu kategorijās.

RTU novērtējums "UI Green Metric" reitingā no 2014. līdz 2022. gadam

“GreenMetric” reitingā pasaules augstskolas sarindotas pēc to apņemšanās mazināt kaitīgo ietekmi uz vidi. Augstskolu rīcības atbilstība zaļajiem principiem izvērtēta sešos kritērijos – kopējā infrastruktūra, energoefektivitātes un klimata pārmaiņu mazinošas aktivitātes, atkritumu apsaimniekošana, ūdens resursu efektīva izmantošana, transporta infrastruktūra un vides izglītība un zinātne.

Augstskolu rīcības atbilstība zaļajiem principiem izvērtēta sešos kritērijos – kopējā infrastruktūra, energoefektivitātes un klimata pārmaiņu mazinošas aktivitātes, atkritumu apsaimniekošana, ūdens resursu efektīva izmantošana, transporta infrastruktūra un vides izglītība.

Saite uz reitinga mājaslapu: <http://greenmetric.ui.ac.id/>

THE IMPACT RANKINGS NOVĒRTĒJUMS

RTU sniegumu, īstenojot Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Ilgtspējīgas attīstības 17 mērķu (Sustainable Development Goal (SDG) 17) sadarbības programmu, RTU ierindota starp 201.–300. pasaules augstskolām, kuras visveiksmīgāk realizē ilgtspējas mērķus. Visaugstāk novērtēts RTU darbs

nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai par pieejamu cenu un cīņā pret klimata pārmaiņām. Šajos mērķos RTU sasniegusi visaugstākos rezultātus, salīdzinot ar citām Latvijas augstskolām, liecina reitinga “The Times Higher Education Impact Rankings 2022” jaunākie dati.

Visaugstāk novērtēti RTU centieni sasniegt 13. mērķi – veikt steidzamus pasākumus, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām un to ietekmi. Šajā pozīcijā RTU ierindojas 29. vietā (pagājušajā gadā 64. vietā). Savukārt, izvērtējot 7. mērķi – nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai par pieejamu cenu, RTU ierindota 58. vietā pasaulē (pagājušajā gadā 201.-300. vietā). Neviena cita Latvijas augstskola tik augstu šajos divos kritērijos nav novērtēta.

Augstu novērtēts RTU darbs arī citu ANO mērķu sasniegšanā. Piemēram, 9. mērķa – veidot noturīgu infrastruktūru, veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu industrializāciju un sekmēt inovācijas – izpildē RTU ieņem 94. vietā pasaulē. RTU ieņem 101.-200. vietu pasaulē trīs mērķu izpildē, un tie ir: 8. mērķis – veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību, kā arī cilvēka cienīgu darbu visiem, 12. mērķis – nodrošināt ilgtspējīgus patēriņa paradumus un ražošanas modeļus, 16. mērķis – veicināt mieru, taisnīgumu un labu pārvaldību. Savukārt 201.–300. vietu RTU ieņem 11. mērķa – padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, pielāgoties spējīgas un ilgtspējīgas – izpildē. 401.-600. vietu RTU ieņem 17. mērķa – stiprināt globālās partnerības īstenošanas līdzekļus un atjaunot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai – izpildē, savukārt 601.-800. vietu – 3. mērķa – nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem – izpildē.

Šogad reitingā tika vērtētas 1406 universitātes no 106 valstīm. Reitinga pirmajā vietā ierindojusies Rietumu Sidnejas Universitāte (Western Sydney University) no Austrālijas, otrajā – Arizonas Valsts Universitāte (Arizona State University) no ASV, bet trešajā – Rietumu Universitāte (Western University) no Kanādas.

Saite uz reitinga mājaslapu:

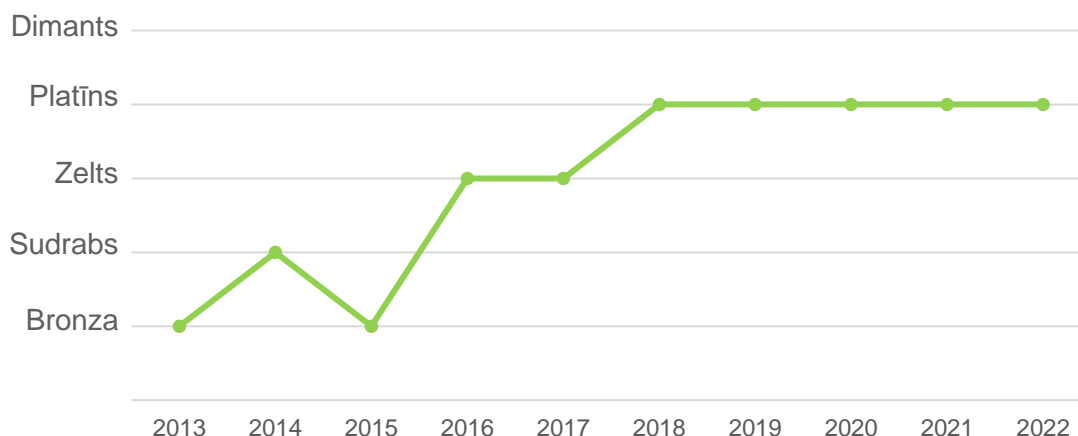
https://www.timeshighereducation.com/rankings/impact/2022/overall#!/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/undefined_

ILGTSPĒJAS INDEKSS NOVĒRTĒJUMS

Jau piekto gadu pēc kārtas RTU iekļauta “Ilgtspējas indeksa” augstajā platīna kategorijā. Tas ir augsts novērtējums RTU centieniem iedzīvināt zaļo dzīvesveidu un sniegt zinātnisko ieguldījumu videi draudzīgu tehnoloģiju attīstībā.

Pavisam platīna kategorijā šogad iekļuvuši 23 uzņēmumi, un RTU to vidū ir vienīgā augstskola.

RTU novērtējums "Ilgtspējas indeksā" no 2013. līdz 2022. gadam

2022. gadā pirmo reizi "Ilgtspējas indeksa" novērtējuma vēsturē tika godināti augstākās jeb dimanta kategorijas laureāti. Kritērijus, kas nepieciešami šīs balvas iegūšanai, spēja izpildīt četri uzņēmumi.

Ilgtspējas indekss ir stratēģisks vadības instruments, kas balstīts uz starptautiski atzītu metodoloģiju un palīdz Latvijas uzņēmumiem diagnosticēt savas darbības ilgtspēju un korporatīvās atbildības līmeni. Vienlaikus šis indekss sabiedrībai, valsts un nevalstiskajām organizācijām sniedz objektīvus kritērijus, lai uzslavētu un atbalstītu tādus uzņēmumus, kuri palīdz stiprināt Latvijas ekonomiku ilgtermiņā.

Būtisku ieskatu vides pārvaldībā sniedz tieši novērtējums Ilgtspējas indeksa vides sadaļā, kas veido 25% no indeksa kopvērtējuma. Ekspertu komentāri tiek ņemti vērā, lai uzlabotu vides aizsardzībā veiktos pasākumus RTU, kā arī rezultāti tiek analizēti RTU vadības un atbildīgo departamentu līmenī.

Saite uz novērtējuma mājaslapu: <https://www.incsr.eu/novertejumi/ilgtspejas-indekss/>

SECINĀJUMI

2017. gadā izveidotā un ieviestā pieeja vides pārvaldībai “RTU Zaļā Ķīpsala” parāda, ka jomas, kurās tiek veiktas mērķtiecīgas aktivitātes ietekmes uz vidi samazināšanai, rezultējas ievērojamos uzlabojumos. Plānveidīgas aktivitātes, kuras tiek aktīvi veiktas un analizēts to piensesums, spēj sniegt efektīvu atdevi.

“RTU Zaļā Ķīpsala” sniedz iespēju gan ar vides jautājumiem saistītajām struktūrvienībām, gan RTU vadībai objektīvi izvērtēt universitātes vides sniegumu, veikt analīzi pret laikā relatīvi mainīgu lielumu, kas būtiski ietekmē RTU patēriņu - RTU studentu skaits.

Līdz ar RTU Būvniecības inženierzinātņu fakultātes rekonstruētās ēkas atklāšanu 2022. gadā tika pabeigts nozīmīgākais posms Ķīpsalas studentu pilsētiņas infrastruktūras attīstībā – no 2022. akadēmiskā gada visu RTU fakultāšu studenti studēs mūsdienīgās, energoefektīvās un labi aprīkotās telpās, kas ļauj samazināt energoresursu patēriņu un izmaksas.

Ņemot vērā infrastruktūras uzlabošanu RTU Ķīpsalas studentu pilsētiņā, samazinājies elektroenerģijas un siltumenerģijas patēriņš. Studentiem atgriezoties dienesta viesnīcās pēc pandēmijas, 2022. gadā pieaudzis šķiroto atkritumu daudzums un ūdens patēriņš.

2022. gadā īstenoto un 2023. gadā plānoto pasākumu kopums, kā arī apstiprinātās RTU Stratēģijas 2021. – 2025. gadam un Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021. – 2025. gadam mērķi ļaus RTU kļūt ilgtspējīgākai. RTU Stratēģijas 2021. – 2025. gadam viena no prioritārajām jomām ir iekļauta – Ilgtspējīga attīstība. Šāds lēmums tika pieņemts, analizējot pasaules universitāšu tendences, kas rāda universitāšu spēcīgo ietekmi, nozīmi un ieguldījumu ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanā. Svarīgs pamatnosacījums ir efektīvi integrēt RTU studiju un zinātnes ieguldījumu mērķos. RTU šobrīd virzās uz integrēta koncepta izveidi, kas ietvertu vides, sabiedrības un ekonomikas pamatelementus, ļaujot RTU attīstīties par ilgtspējīgu un modernu universitāti.